UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Jncipit solemne opus expositionis Euangeliorum dominicalium tocius anni reuerendi magistri Alberti de Padua ordinis frat[rum] heremitaru[m] sancti Augustini

Albertus <de Padua>

Vlme, 1480

D[omi]nica in quinq[ue]segesima. Sermo xxviii.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30888

Visual Library

Dn̄ica in quinq̄ſegeſima Sermo xxviii.

Sſumpſit ih̄s duodecim diſcipulos ſuos ſecreto ⁊ ait
illis: Ecce aſcendimus hieroſolimā ꝛc. Luc. 18. Nu-
merus q̄nquageſimus remiſſionē ſignificat. vnde an
tiquitus q̄nquageſimus annus erat remiſſionis in q̄
omnis poſſeſſio reuertebat̄ ad priſtinum poſſeſſorem ⁊ ſeruituti
mancipatus in ipſo anno egrediebat̄ liber. vnde p̄s. Miſerere
mei deus. impetrat remiſſionē peccatoꝝ. ideo q̄nquageſimo lo/
co connumerat̄ inter alios pſalmos. q2 vero omnis peccatoruꝫ
remiſſio ⁊ relaxatio ſuitutis facta eſt p mortem xp̄i ⁊ reſurrectio/
nem. ideo in hodierna dominica q̄nquageſime legit̄ euang. liū
in quo agit̄ de miſterio nr̄e redemptiōis ⁊ illuminatiōe hūani
generis. Duo igit̄ tangunt̄ in euangelio. Primuꝫ eſt noſtre re/
demptionis miſteriū predicatuꝫ. Scd̄m eſt hūane illuminatōis
beneficiū impetratū ibi: Factum eſt aūt cū appropinquaret
Circa primū tria facit. P̄o enim ponit̄ denūtiacio futuroꝝ: Aſſū/
pſit ih̄s duodecim diſcipulos ſuos: Recedebat xp̄us de galilea
⁊ veniebat hieroſolimā vt pateret. nec voluit diſcipulos poſt
ſe derelinquere ſed aſſūpſit eos ſecū. Nota q xp̄us pluries pre-
dixit ap̄lis paſſionem ſuam et mortem. 1. Mat. 16. Vbi poſtq̄
petrus confeſſus fuit eū eſſe filium dei exinde cepit ipſe oſtendē
diſcipulis q debebat pati hieroſolimis et mori atq3 reſurgere.
Item ſcd̄o hoc predixit eiſdem Mat. 12. Iteꝫ tercio p̄dixit hoc
in p̄nti euangelio. Iteꝫ q̄rto hoc predixit Mat. 26. ſcitis quia
poſt biduū paſca fiet et filius hoīs tradetur vt crucifigat̄. Hoc
aūt illis ſepe predixit ꝓpter q̄nq3. Primo quidē ut colloquendo
cū cariſſimis ſibi amicis de morte futura reuelaret illis ſecretum
mortis ſue. Prou. 25. Cauſaꝫ tuā tracta cū amico tuo iugiter
Scd̄o vt mortis xp̄i haberent meditationeꝫ ⁊ memoriam. Nam
ſm q dicit Criſ. Omnis ſalus hoim in morte xp̄i poſita eſt. Vn̄
facile non debet labi a memoria Tre. 3. Memoria memor ero ⁊
tabeſcet in me aīa mea. Tercio ſm Gre. vt non dubitarent eū
reſurrecturū ſicut predixerat. qui etiā ſuam paſſionē et mortem
annunciauerat ita q ſic̄ videbant eſſe vera q̄ dixerat de morte.
ſic non dubitarent reſurrectionis veritatē. Quarto ſm Iero. vt
ignoīmiā crucis forcius ſuſtinerent. nā tribulatio que ſupuenit
expectantibꝰ leuior inuenit̄ q̄3 ſi repentina veniſſet. Quinto ſm
Theop. vt eſſet teſtis q ſcienter ⁊ voluntarie paciebat̄. maniſe/
ſtum enim eſt q ille voluntarie patitur. qui precognoſcit mortem.
et cū poſſet fugere non tamen fugit. Actu. 13. Qui ſil̄ aſcenderāt

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

cum eo de galilea in irl'm. qui vſq̧ nunc ſunt teſtes eius ad ple
bem. Deinde explicat paſſionem ſuã ⁊ ait ihs primo q̃tuz ad
ꝓpinquitatem: Ecce q̃ſi in pꝛeſenti. et quia voluntarie patitur
Subiungit: aſcendimꝰ: ſponte ſcꝫ Mar. 10. Erant in via aſcẽ-
dentes in irl'm et pꝛecedebat illos ihũs ⁊ ſtupebant. qꝛ ſic volũ
tarie pꝛeibat ad moꝛtem. quia eñ moꝛs eſt finis oĩm terribiliuꝫ
⁊ terroꝛ maximus. ideo ſtupebant diſcipuli ꝙ ſic volũtarie ⁊ cõ
ſtanter aſcendebat hieroſolimã. Item q̃tum ad locũ: hieroſoli
maꝫ. qui eſt locus ſic tipici. ita et veri ſacrificij Luc. 13. non ca-
pit. i. non decet ꝓphetam ꝑire extra irl'm. Item q̃tum ad pleni-
tudinem paſſionis: ⁊ ↄſũmabunt̃ omnia: quia nec iota vnum
nec vnus apex pꝛeteribit a lege donec omnia fiant. vnde acce-
pto aceto in cruce clamauit. conſumatũ eſt Joh. 19. Itẽ q̃tuꝫ
ad veritatem ſcripture ſua eñ paſſio verificauit ea que ꝓphetaꝝ
ſcripture pꝛedixerãt. grã enim ⁊ veritas per ihm xp̃m facta eſt.
Ideo ſubdit: que ſcripta ſunt ꝑ ꝓphetas de filio hominis: quia
ẜm naturaꝫ qua erat filius hoĩs ẜm eam conueniebat ſibi pati
Nota ꝙ iam erant implete ſcripture ꝓphetaꝝ de incarnacõe ſal
uatoꝛis. de natiuitate. de pꝛedicatione euangelij. de miraculis.
ſolum paſſionis miſteriũ reſtabat impleri. quo facto oĩs con-
ſũmate fuerunt ſcripture. Vnde xp̃us in cruce cũ accepiſſet ace-
tum dixit. conſũmatum eſt B Scd̃o ſigillatim explicat
que ventura ſint ſuꝑ eum: Tradet̃ enim gentibꝫ: tanq̃ extra-
neus ⁊ alienus. p̃s. Extraneus factus ſum fratribꝫ meis ⁊ pere
grinus filijs matris mee. Iteꝫ ⁊ illudetur ac ſi eſſet fatuus Ab
di dicit. Dñs viri federis tui illuſer̃t tibi. inualuer̃t aduerſum
te viri pacis tue: ⁊ flagellabit̃ tanq̃ reus. p̃s. Et fui flagellatꝰ
tota die: Et conſpuet̃: tanq̃ immũdus ⁊ abhominabilis. P̃s.
Poſuerunt me abhominationẽ ſibi: Et poſtq̃ flagellauer̃t oc-
cident eũ velut incoꝛrigibileꝫ. Danie. 9. poſt ebdomadas. 60.
duas occidetur xp̃us. dicit beatus Berñ. Heu fratres cariſſimi
libertas captiuoꝝ traditur. gloꝛia angeloꝝ illuditur. dominꝰ
omniũ flagellatur. ⁊ ſpeculum ſine macula et candoꝛ lucis eter
ne conſpuit̃. vita hominũ occiditur: ⁊ tercia die reſurget: tan-
q̃ deus vite et moꝛtis triumphatoꝛ. Nota ꝙ traditus fuit xp̃s
a deo ⁊ hominibꝫ valde differenter. nam pꝛimo tradidit eũ deꝰ
pater. non ꝓpter ꝓpriam ſed ꝓpter communeꝫ humani generis
vtilitatem. Ro. 8. ꝓpꝛio ſuo filio non peperat deus. ſed pꝛo no
bis omnibꝫ tradidit illum ꝓpter cõmoduꝫ enim noſtꝝ non ne
glexit deus moꝛtem filij. Vnde dicit Ambꝛo. in libro de vita be
ata. Conſidera affectum paternũ quod pietatꝭ eſt q̃ſi moꝛituri

filij ſuſcepit periculū quaſi orbitatis hauſit dolorē ne tibi periret
fructus redemptionis · tm̄ fuit dn̄o ſtudium tue ſalutis vt quo-
modum de ſuo piclitaretur · dum te lucraret. Oppoſito mō tra-
didit eū iudas ſcʒ cupiditate ꝓprij comodi Mat · 26 · quid vul
tis mihi dare et ego vobis eum tradam. Item traditus fuit be
nignitate ſancti ſpiritus ad nr̄am emundationem. Heb · 9 · Per
ſpiritum ſanctum ſemetipm̄ obtulit immaculatū deo · emunda
bit conſcientiā noſtram ab operibꝫ mortuis · ſed principes ſacer
dotum tradiderūt eum ligatum poncio pilato preſidi · non qui-
dem affectu benigno. ſed ꝓpter odium ⁊ inuidiam Mat · 27. ſci
ebat pilatus ꝙ ꝑ inuidiam tradidiſſent eū. Item tradidit xp̄s
ſemetipſum vt diuinū beneplacitū adipleret Eph · 5 · tradidit
ſemetipſum ꝓ nobis oblationeʒ ⁊ hoſtiam deo in odorem ſua-
uitatis. Vnd̄ Johis · 6 · Deſcendi de celo non vt faciā volunta
tem meam · ſʒ voluntatem eius qui miſit me · ſed pilatus tradi-
dit eum crucifigendū · non ut adimpleret beneplacitum diuine
voluntatis. ſʒ vt ſatiſfaceret ꝑuerſe voluntati iudeoꝝ · Luc · 23
Jheſum flagellatū tradidit voluntati eoꝝ ¶ Nota etiāʒ
ꝙ ſicut freneticus quilibet comphēdit hoīem ſapientem et illudit
ſibi. ſic a freneticis hoibus illuſus eſt xp̄us in paſſione. nam p̄o
illuſerunt eius ſapientie ſʒm ꝙ legit̄ Luc · 22 · Qꝫ miniſtri ponti
ficum illudebant eum ⁊ velabant faciem eius ꝑcucientes dice-
bant: ꝓpheta quis eſt qui te ꝑcuſſit. Scdo illuſerūt eius innocē
cie ⁊ manſuetudini Luc · 23 · Spreuit illū herodes cum exercitu
ſuo ⁊ illuſit indutū ⁊ veſte alba remiſit ad pilatū. Tercio illu-
ſerunt eius regie dignitati · qn̄ ad modum regis induerunt eū
purpura · ⁊ coronam ſpineam illi impoſuerūt ⁊ ceptrum regale
arundinem viʒ dederunt in dextra eius · ⁊ genuflexo ante eum
illudebant ei dicentes. Aue rex iudeoꝝ. Quarto illuſerunt eiꝰ
veritati et omipotencie qn̄ imꝓperabant ei in cruce pendenti · ꝙ
alios ſaluaſſet ſeipm̄ ſaluare nō poterat Mat. 27 · Principes ſa
cerdotum illudentes cū ſcribis ⁊ ſenioribꝫ dicebāt. alios ſaluos
fecit ſeipm̄ non poteſt ſaluū facere ¶ Item nota ꝙ qua-
druplicter flagellatus fuit xp̄us Primo in corde de timore ⁊ fu
ga atqꝫ ꝑſecutione diſcipuloꝝ. Eccl' · 23 · Suppoſuerunt in cogi
tatu meo flagella. Item flagellatus fuit clamoribus ⁊ furioſis
vocibus iudeoꝝ clamantiū · crucifige crucifige eum. Nauū · 3 · ve
tibi ciuitas ſanguinum non recedit a te vox flagelli ⁊ vox impe-
tus rote et equi frementis. Item flagellatus fuit duris ꝑcuſſio
nibus Mat · 26 · Colaphis eum ceciderunt · alij autem alapas i
faciem eius dederunt. Iteʒ flagellatus fuit toto corpore crebris

verberib⁹ ⁊ ad colūnam ligatus ſm morem legis romanorum
Jo·19·Tunc apphēdit pilatus ihm ⁊ flagellauit. Item nota
ꝙ illa glorioſa xpi facies bis legit̄ fuiſſe conſputa·⁊ talib⁹ ſor-
dibus maculata. Primo in domo principis ſacerdotuꝫ a iudeis
miniſtris pontificū. vt legit̄ Mat·26·Scdo fuit ꝯſputa a gen-
tilibus in pretorio pilati·cū iam eſſet morti iudicatus. vt legit̄
Mat·27· ¶ Item non circa occiſioneꝫ xpi q̄ occidert̄
iudei furioſi manſuetū Geñ·49. In furore ſuo occiderunt viruꝫ
maledictus furor eoꝝ q̄ ꝑtinax ⁊ indignatio eoꝝ quia dura·
⁊ non quēcūꝗ viꝝ occidert̄·ſed innocentē ⁊ manſuetū. Yſa·
53·Sicut ouis ad occiſionem ducet̄·⁊ ſicut agnus corā tondēte
ſe obmuteſcet. Item occidert̄ audaces ⁊ temerarij ſubditi·prin-
cipem ꝓprium quib⁹ dici pōt illud·2·Reg·1·quaē nō timuiſti
mittere manū vt occideres xpm dñi. Item occiderunt mali co-
loni filiū patriſfamilias Mat·21·Agricole videntes filiū eius
dixerunt intra ſe·hic eſt heres venite occidam⁹ eū et habebim⁹
hereditatem eius. Poſt doloroſaꝫ xpi morteꝫ ſequit̄ glorioſa reſur
rectio xpi: quia tercia die reſurget: in qua reſurrectione mirabi
lis facta eſt cōmutatio glorie ꝑ paſſione ⁊ morte·naꝫ in paſſio
ne traditus fuit gentib⁹ ſed ipſi reſurgenti deus pater tradidit
gentes·p̄s. Poſtula a me·⁊ dabo tibi gentes hereditatem tuaꝫ
Item illuſus fuit·ſed ipſe reſurgens iudeos illuſores deluſit·q̄
credebant euꝫ intra ſepulcri ꝯtineri anguſtias·Prou·3·Ipſe de
ducet illuſores ⁊ manſuetis dabit grām. Item flagellatus fuit
ſed ipſe reſurgens flagellū romanoꝝ ſup eos induxit Yſa·28.
Et flagellū inundans cū tranſierit·eritis enim in cōculcatione
q̄ncunꝗ ꝑtranſierit tollet vos. Item fedatus fuit ꝯſputionib⁹
ꝫ ipſe velut flos pulcerrim⁹ reſurrexit·p̄s. Refloruit caro mea
Item occiſus fuit·ꝫ ipſe immortalis reſurrexit. Ro·6·xpus re-
ſurgens ex mortuis iam non morit̄ mors illi vltra non domina
bitur. Ecce igitur q̄ꝫ admirabilis cōmutatio dextre excelſi·q̄m
ad veſpeꝝ demoratus eſt fletus ſed ad matutinū leticia·vere a
domino factū eſt iſtud et eſt mirabile in oculis noſtris. Tercio
ponitur predictoꝝ verborum latencia: ⁊ ipſi duodecim apl̄i ni
hil hoꝝ intellexerunt: nec intellexerunt q̄d vellet dicere de tra-
ditione nec de illuſione·nec de flagellatione·nec de ꝯſputiōe
nec de occiſione·nec de reſurrectione: Erat em̄ verbuꝫ iſtud ab
ſconditum ab eis: diſpenſatione hoc agebat̄ vt iſta predicatō
illis eſſet abſcondita·ne ante tp̄us mortis afficerent̄ meſticia de
morte xpi: et non intelligebant que dicebant̄ ¶ Sꝫ q̄re
p̄us illis iſta predicebat ſi non intelligebant· Et dicenduꝫ ꝙ

hoc ideo vt cū viderent xp̄m pati verboꝝ ipſiꝰ recordati ea in-
telligerent ⁊ cognoſcerent. quia oīa illa futura preuidiſſʒ. ſicut
aliqn̄ ſompniamꝰ q̄ in vigilia nec recordamur nec intelligimꝰ
ſed ex aliquo qđ fit in vigilia recordationū ſompnij intellectuʒ
apprehendimus. Sed dubiū eſt vnde hoc ꝯtingit ꝙ iudei intel-
lexerunt verba ſaluatoris etiā obſcure loquentis de ſua paſſio
ne. quale fuit illud. Ego ſi exaltatus fuero a t̄ra omnia trahaʒ
ad meip̄m Joh. 12. hoc verbum mortis etiā obſcure intellexer̄t
apl̄i vero loquētem dn̄m aperte non intelligebant. Ad hoc re-
ſpōdet glo. di. Q2 iudei ꝯceperant occidere xp̄m ⁊ imaginabant̄
circa mortem eius. vnde etiā obſcura verba mortis eius intelli-
gebant. q2 erant ꝯſona deſiderijs eoꝝ. apl̄i vero ꝓpter tria hec
non intelligebant. Primo q2 ſic eum tenerrime diligebant. ꝙ
dilectio abſorbebat intellectū verboꝝ mort̄ eius. ſicut Au. dic
de ſeipſo. ꝙ tm̄ diligebat amicū ſuum ꝙ morteʒ eius ymagina
ri non poterat. Scđo q2 eū credebant eē deū. cui non conuenit
mori. Tercio quia verba mortis eius credebant eſſe locutiones
parabolicas. vñ nō conabant̄ ea intelligere niſi ſm ꝙ ſonabāt.

Secunda pars.

S Ecundo cū dicit̄. Factum eſt aūt. tangit̄ cuiuſdam ce
ci illuminatio miraculoſa. p quā ſignificatur interne
illuminationis benefitiū impetratū. Sed circa hec do
mini miracula vident̄ diſſonare euangeliſte q̄tum ad duo. ſcʒ
in nūo Math. enim dicit ꝙ duo fuerunt illuminati ceci a dn̄o
Marc̄ vero et Luc. vnū ſolum noiant. Item diſſonant q̄tum
ad locū. Lucas eñ dicit ꝙ hoc factum eſt cum appinquaret dn̄s
hierico. Mat. vero et Marcus dicunt hoc factū fuiſſe illo egre
diente ciuitatem. Et ſic ptʒ ꝙ iſta diſſonantia faciliter tollitur
ſm Aug. de ꝯſenſu euangeliſtaꝝ. vt dicatur ꝙ dn̄s in hierico
tres cecos illuminauerit. vnū in egreſſu ciuitatis de quo lucas
loquit̄. Duos vō in egreſſu ciuitatis quos ambos cōmemorat
Mat. Marcus vero alterum tm̄ ſcʒ barthimeū thimei filium.
Tangant̄ aūt q̄nq3 circa hec dn̄i miracl'a. Primū ē mendicitatis
cecitas: Factū eſt aūt cū appropinquaret hierico: Hierico eſt ci-
uitas inter galileam ⁊ iudeaʒ. Vnde aſcendebat dn̄s in hierl'm
quo ibat. vnde ad ipſam ciuitatē declinauit. q̄tenus ſm Hie.
ſanaret in ea multos male habentes: Cecus quidā: Ecce triſtis
infirmitas. Thob. 5. quale mihi gaudiū eſt qui in tenebris ſe-
deo ⁊ lumen celi non video: Sedebat ſecus viā mendicans vē
expediebat ſibi mendicare quia iuxta vulgare dictuʒ. nulla eſt
maior paupertas q̄ꝫ carere lumine in quo habet̄ verecunda condi

tio iſtius ceci· maximus em̄ rubor eſt mendicare. Luc. 16. men-
dicare erubeſco. Vnde ꝓpter hanc erubeſcentiā antiquitus pau
peres nihil loquebant̄· ſed manus extendebant indicantes pau
pertatē ⁊ ideo d̄ mendicus q̄ſi manu dicens· vel manu indicās
Sed nunc conant̄ paupes etiā verbo dicere ſuam indigentiam
et longis ſermonibꝫ atq̄ꝫ multis precibꝫ impetrare ſubſidiū· et
tamen vt dicit Seneca· nulla res carius emitur q̄ꝫ que precib9
compatur. Sc̄do ponit̄ ceci interrogatio: et cū audiret turbam
pretereuntē: multa turba xp̄m precedebat ⁊ ſequebat̄· qꝛ hie-
rico non erat ſecurus locus ꝓpter latronū multitudinem· q̇ ha-
bitabant in deſerto· et ideo conueniebant multi q̄n oportebat
eos inde tranſire· interrogabat quid hoc eſſet: audiens motuꝫ
tranſeuntiū ſuſpicatus eſt forte aliquē magnū tranſire principē
a quo peteret elemoſinā: dixerunt aūt ei: ꝙ iħus: qui ſaluat·
non in auro vel argento ſed a pc̄tis nazarenus: .i. florid9: trā-
ſiret: tranſiebat in hierl̄m· vnde ex hoc mundo tranſiturus erat
ad p̄rem. H Tercio tangit̄ ceci deprecatio· ⁊ p̄o quāto
orauerit deſiderio· ⁊ clamauit dicens· p̄s. clamabo ad deū altiſ
ſimū· deum qui bene fecit mihi. Clamemus et nos ad dn̄m tam
vocibus q̄ꝫ deſiderijs· ⁊ ipſe de celo exaudiet Eſdre. i. cap. 9. In
tempe tribulationis ſue clamauert ad ꝛ· ⁊ tu de celo exaudiſti
eos. vere expedit nobis peccatoribꝫ clamare qꝛ longe a pecca-
toribꝫ ſalus Deinde ſequit̄ prudens oratio in qua primo chriſti
diuinitateꝫ cōmemorat: iheſu: qd̄ eſt ſaluator· Yſa. 43. Non eſt
abſq̄ꝫ me ſaluator dicit dn̄s: fili dauid: ecce xp̄i hūanitas: miſe
rere mei: ꝓprium eſt deo miſereri creature quam addidit· miſera-
tiones eius ſup opa eius: ⁊ qui preibant increpabant eū vt ta
ceret: increpabant eū ideo forte ſm̄ Orige· qꝛ illi qui crediderāt
nolebant vt temptibili noīe diceret̄ filius dauid ſed filius dei·
vel ſecundum Criſoſtimuꝫ· quia fatui homines indignum repu
tabant vt chriſtum magnificarent pauperes· ſuperbi enim cuꝫ
indignatione audiunt pauperum ſalutationes. Aut ſecundum
Hilarium Ideo increpant ut taceat quia acerbe audiunt ꝙ ipſi
negabant eum ſcilicet eſſe filium dauid forte(?)ſſis etiā dici poteſt
ꝙ ideo volebant vt taceret ne chriſtus gl̄ificaretur in mirabili-
bus ſuis· ſed videte quid ꝓfecerit iſta increpatio: ipſe vero mul
to magis clamabat: Criſoſtimus. talis inquit eſt natura fidei
q̄ꝫto fetat̄ tanto magis accendit̄. Juxta illud poeticū· nitimur
inuetitum cupimuſq̄ꝫ negata. Fili dauid miſerere mei: dic̄ Hu
go in expoſitione regule. Si ad primas lacrimas deus non ex-

aūdit preces·tu p̄ces reiterare non deſinas·magna munera plu
ribus ſunt precibꝰ comparanda. Quarto ponit̄ ceci illuminatio
Stans aūt ihūs: Orige·dicit. Jheſus non ꝑtranſijt ſed ſtat·vt
ſtante eo non tranſfluat benefitium. ſed q̄ſi de fonte ſtante vſqꝫ
ad eum miſcďia tranſfluat: iuſſit illū adduci ad ſe: quia nec ꝑ
ſe venire poterat nec ſciebat: ⁊ cū appropinquaſſet: corpe q̄ euz
prius fide tetigerat interrogauit illū dicens: quid tibi vis faciā
J Non interrogat quis ignorans quia nr̄e peticiones inno
teſcunt ei ſolis deſiderijs. Jnterrogat aūt ꝓpter quinqꝫ·Primo
ſm̄ Hilariū vt ſcirent aſtantes ꝙ non petebat pecuniā·ſed diui
nam efficatiam vt a deo. Secundo vt dicit Criſoſtimus. vt duz
ceci chriſtum dei filiuz confitentur·confundantur videntes qui
eum tantum hominem putant. Tercio ſecundum eundem vult
vt ſua peticio ſit publica ne credatur ꝙ criſtus aliud illi daret
q̄ȝ peteret·Quarto ſecundum Bedam ideo interrogat vt roget̄
et cor ad orationem excitetur. Quinto ſecundumm gloſam vt
credamus non niſi ꝯfitentem poſſe ſanari: at ille dixit: domine
vt videam: Beda. ꝑuipendit cecus extra lucem aliud·quicq̄d
enim aliud haberet ſine lumine tn̄ illud non videret: at ille di
xit: verbo potentiſſimo quo dixit deus. fiat lux et facta eſt lux.
iſte cecus illuminatus eſt: reſpice: ecce breue verbū. ſed effica-
ciſſimuz·nam ſm̄ Ambro·de ſacramentis opatorius eſt ſermo
dei·vt ſicut creat ita creata immutet: fides tua te ſaluuz fecit: in
fide enim credentium verbum dei opatur p̄s. Rectuz eſt verbū
domini ⁊ oīa opa eius in fide·magna igit̄ virtus eſt fides pro
qua vt dicit Criſ·vendunt̄ beneficia·⁊ ſicut ab vno fonte aliq̄
plus vel minus hauriunt maiorībꝰ vaſis ⁊ minoribꝰ ⁊ ſm̄ fene
ſtras que aperiunt̄ maius vel minus ſplendor ſolis infunditur·
ita ſm̄ capacitatem intentionis fidei haurit̄ gracia: ⁊ ꝯfeſtim vi
dit: quia ſm̄ Criſ·Verbum xp̄i eſt verbū vere lucis·ideo vox
eius in lucez videntis ꝯuerſa eſt·conſidera in iſta ſanatione me
dici benignitatem·quia ſtetit. ꝯſidera ipſius largitatem quid ti
bi vis faciam. conſidera ſanandi facilitatez: reſpice·conſidera me
dicine nobilitatez·fides tua te ſaluū fecit. conſidera ſanitatꝭ cele
ritatem quia confeſtim vidit K Quinto ponitur duplex
laus ſubſecuta miraculum: ⁊ ſequebatur illum: cuius lumie lu
men viderat qui illuminat omnem hominem in hunc mundum
venientem. Non ſufficit lumen recepiſſe niſi etiā lucē ſequat̄ ne
ambulet in tenebris Joh·8. Ego ſuz lux m̄di ⁊c̄: magnificans
deū·Ps̄. noi tuo pſalmū dicam·magnificās ſalutes regis eius·

Sermo

Secunda laus fuit totius plebis: ꝛ omnis plebs vt vidit: il-
luminatus eſt cecus. vt videret interius ꝛ exterius illuminatus
eſt. illuminata eſt plebs. ut diuinū aliquid cognoſceret in xp̄o
dedit laudem deo. p̄s. Laudate dn̄m omēs gentes ⁊c. Quatuoꝛ
cauſas tangit glo. iſtius laudis. Primo ꝓ exauditiōe clamoꝝ
pauperis. Scd̄o pro potentia ꝛ miſc̄dia illuminantis Tercio ꝓ
impetrato munere. quarto pro fide eius qui illuminatꝰ ē. ¶
Triplex in comodū generis humani ꝯſideremus in iſto ceco. ſ.
cecitatem. mendicitatem. ꝛ vanitatē excecati ſunt hoīes peccato
res. Soph. i. Ambulabunt vt ceci quia dn̄o peccauerīt excecat
ambitio Yſa. 56. Speculatores eius ceci om̄s. Excecat furia et
iracundia. Genꝫ. 41. Errauerunt ceci in plateis. polluti ſunt in
ſanguine. excecat auaritia Exo. 23. Non accipias munera q̄ ex
cecant prudentū oculos. excecat fraternū odium. 2. Reguꝫ. 5
Ceci et claudi odiebant aīam dauid. excecat luxuria. vn̄ Gen̄.
19. dicit. ꝙ angeli ꝑcuſſerunt impudicos viros cecitate a maxi
mo vſqꝫ ad minimum. Ecce q̄tis cecitatibꝫ peccatores obtene-
brant. ſed qd̄ amplius dolendū eſt multi ꝓpriam nō ꝯſiderant
cecitatem et credunt ſe eſſe videntes cū ceci ſint. et hec maxima
cecitas. Mar. 3. Circūſpiciens eos ihēſus cum ira contriſtatus
eſt ſuper cecitate cordis eoꝝ. ſed quia dn̄s illuminat cecos. id̄
clamet vnuſquiſqꝫ ad dominū. Illumina oculos meos ꝛ cetera
Secunda conditio hoīm eſt. quia peccatores pauperes ſunt et
mendici. attende eoꝝ paupertatem. Conditio hominis penitꝰ
eſt paupertas a qua nunq̄ liberari poteſt. Conſideremꝰ q̄ꝫ pau
per homo naſcatur. quia nudus. in q̄ꝫta viuat paupertate quia
impoſſibile eſt eum vere fieri diuitem. quātaſcūqꝫ enim habu
erit facultates ſemper tamen eſt pauper. quia ſemper ampliora
deſiderat. Vnde dicit Seneca. Quis eſt diues qui nō cupit diui
tias. Quis eſt pauper qui cupit diuicias. ꝙ ſi contingat cōgre-
gaſſe multam pecuniā. acquiſiuiſſe poſſeſſiōes adhuc veras nō
habet diuicias quas ſemper timet perdere. ꝛ tandē aliquando
oportet relinquere. immo qui reputāt ſe eſſe diuites hoc modo
pauperes ſunt ꝛ miſeri. Apocal. 3. Dicis diues ſum ꝛ locuple-
tus ꝛ nullius egeo. ꝛ neſcis ꝙ tu miſer es ꝛ miſerabilis et pau
per et cecus ꝛ nudus. conſideremus etiam q̄ꝫ paup̄ hinc exeat
homo. quia nihil tp̄alium bonoꝝ ſecum defert. vnde cū ille di-
ues epulo ſic pauper fuit in vita alia ꝙ etiam indigebat ꝛ mē
dicabat guttā aque vt ſcribit Luc. 12. Et tn̄ hoīes mendicant
iſtas diuitias multis modis. mercationibus. fraudibus rapina
vſura. Et nihilominus in ſua ſemper manet mendicitate. Quia

ſedent in tenebris ⁊ vmbra mortꝭ viuẽtes in mẽdicitate ⁊ ferro
Tercia peccatoꝝ conditio eſt·qꝛ ſedent ſecus viam. via eſt pre
ſens ſeculũ in quo oĩs viatores eſſe debemus ⁊ coloni. Hebre.
14·quaſi colonus futurus es in terra·⁊ quaſi viator declinans
ad manducandũ·ſed peccatores cũ deberent currere ꝑ iſta tpa-
lia vt eterna cõprehenderent·ſiſtunt tñ in eis ⁊ qđ grauius eſt
ſedent in via quaſi nolentes vlterius ꝓcedere et vtinã plurimi
non iacerent in mđo·dieb9 vero iſtis in quib9 deberet ſe ꝑparaẽ
vnuſquiſqꝫ ſuſcipe ieiunĳ tpus cũ deuotione videmus quõ ſe-
dent in cõmeſſationib9 ⁊ ebrietatib9 quõ vacant cubilib9 ⁊ im-
pudicicĳs·quõ ad ꝯditiones et emulationes ſũt ꝓmpti·⁊ cuꝫ
deberent currere vt deũ cõprehenderent·inſolenter diſcurrunt ꝑ
choreas ⁊ quaſi concathenati vnus aliũ trahit ad infernũ. Job
21·tenent tympanũ ⁊ citharaꝫ ⁊ gaudent ad ſonitum organi·
ducunt in bonis dies ſuos ⁊ in puncto ad inferna deſcendunt.
Rogemus ergo deũ ut nr̃am illuminet cecitatem·ſuppleat mẽ
dicitateꝫ ⁊ vana ſeculi gaudia tollat a nobis qui eſt benedict9
in ſecula ſeculoꝝ Amen. Prima pars·

Dñica prima quadrageſime Sermo. xxix

Ductus eſt ihũs in deſertum a ſpiritu vt temptaretur a diabolo Math·4·Hoc idem habet Mat.1·et Luc 4·Appropinquante prelio oĩs timent bellatores·ſꝫ cũ ducem exercitus vident fortiter dimicantꝫ ⁊ hoſtem fugare ipſi ſtatim animant ad preliũ·⁊ ſicut viderint ducẽ expugnare hoſtem ita et ipſi dimicant. In tempe aũt iſto quadrageſime paratũ eſt nobis preliũ aduerſus hũani gñis inimicũ. ſꝫ ne terreamĩ dux ad preliũ precedit·ihũs xp̃us cui9 pugna et victoria in hodierno euangelio tripliciter deſcribit·ſcꝫ quo ad principium mediũ ⁊ finem. In principio habet quõ audacter xp̃us eſt bellum ingreſſus. In medio quõ callide hoſtis eũ eſt aggreſſus·ibi: Et accedens temptator: In fine q̃ꝫ fortiter ẽ hoſtis ipſe oppreſſus·ibi: Tunc reliquit eum. Circa primũ tria facit. primo tangit loci diſpoſitioneꝫ quo xp̃us acceſſit: Ductus eſt ihũs in deſertuꝫ a ſpũ: hoc deſertum ſm glo eſt int̃ hierico et hieruſalem vbi morabant̃ latrones·vnde in hoc deſto homo quidã aſcendens de Hierico in hieruſaleꝫ incidit in latrones de quo in figura habetur Luc·10·Nota ꝙ xp̃us duct9 eſt in deſertũ vt dicit Mat·Mar. aũt dicit ꝙ ſpiritus expulit euꝫ Lucas vero dicit ꝙ agebatur a ſpiritu·ducebat̃ libertate arbitrĳ vt dicit Hiero. Expellebatur impetu ſancti ſpũs·Yſaie·25 Spiritus dñi quaſi turbo impellens parietẽ·agebat̃ regimine